
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2014:1

Svenska kyrkans nattvardssyn

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2014:9 om Svenska kyrkans nattvardssyn. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan kring vilken nattvardssyn som finns i vår Svenska kyrka, närmare bestämt att besluta när det bröd som använts i nattvardsmåltiden är Kristi kropp och blod och när det är vanligt bröd och vin.

Gudstjänstutskottet kan förstå den problematik motionären pekar på, men menar att en reglering är fel väg att handskas med frågan. Utskottet emotser ett kommande biskopsbrev om nattvarden som kan ge pastorala råd och öppna för samtal.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:9.

Motionens förslag

Motion 2014:9 av Anders Nihlgård, Svenska kyrkans nattvardssyn

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan kring vilken nattvardssyn som finns i vår Svenska kyrka, närmare bestämt att besluta när det bröd som använts i nattvardsmåltiden är Kristi kropp och blod och när det är vanligt bröd och vin.

Bakgrund

Nattvarden är tillsammans med dopet ett av Svenska kyrkans två (eller tre, om bikten räknas in) sakrament och har därför en mycket central roll i såväl teologi som i praxis. Nattvardsfirandet är också något som under senare år haft en markant ökning. Den liturgiska rörelsen och inte minst ändringen 1979 när dopet gav tillträde till nattvardsbordet och därmed öppnade upp för barn att ta emot nattvarden är bidragande orsaker till denna ökning. Idag har Svenska kyrkans församlingar ungefär 1,8 miljoner kommunioner på ett år i huvudgudstjänst och ytterligare 800 000 vid andra gudstjänster.

Under reformationstiden utvecklades Luthers syn på nattvarden i relation till den Romersk-katolska kyrkan, men också i relation till t.ex. Calvin och Zwingli. Kort förstod Zwingli nattvarden i symbolisk mening, medan Calvin menade att det inte kan vara tal om en kroppslig närvaro utan blott en andlig sådan. I skriften *Om kyrkans babyloniska fångenskap* angriper Luther den romerska nattvardsläran om transsubstantiation, dvs. föreställningen att bröd och vin förvandlades och förlorade

sin naturliga substans. När Luther beskriver nattvardens innebörd utgår han från den bibliska berättelsen om nattvardens instiftande där syndernas förlåtelse ges. För Luther är det konkreta mottagandet och löftesordet det väsentliga. Det är först när Ordet kommer till som nattvarden blir ett sakrament. På så sätt avvisar Luther förvandlingstanken, men räknar samtidigt med Kristi verkliga eller reella närvaro i bröd och vin. I kraft av Ordet är bröd och vin Kristi sanna kropp och blod. Luther uttrycker det som att det är bröd och vin som utdelas, men ”i, med och under” de yttre elementen är det Kristi kropp och blod. Enligt Luther är alltså Kristi verkliga eller reella närvaro i bröd och vin knutet till Ordet och inte något som gäller bröd och vin tagna för sig själva. Detta knyter biskopsmötet an till i en skrivning angående diakoners utdelande av nattvardsgåvorna utanför gudstjänsten:

Biskoparna konstaterade att Ordet och nattvarden hör samman. På de vårdboenden, där gudstjänsten sänds över den lokala radion för de som inte kan komma till gudstjänstlokalen, bör det vara en möjlighet att efteråt dela sakramenten till dem som så önskat. Detta är dock ett undantag och gäller inte i andra sammanhang. (Biskopsmötet maj 2006, § 59 Nattvarden)

Svenska kyrkan har som en Luthersk kyrka sin grund i Luthers teologi, samtidigt har det med tiden utvecklats olika bruk— som också motionären påpekar – i förhållande till nattvarden. Bruk som idag vetter åt olika håll.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:9.

Nattvardens sakrament är centralt i såväl teologi som praxis i den kristna kyrkan. I den uttrycks ett trons mysterium som kan vara svårt att fånga i exakta formuleringar. Gudstjänstutskottet ser, liksom motionären, att olika bruk av nattvardens sakrament förekommer men menar att en detaljreglering inte är önskvärd. Det är av vikt att se att vår kyrkotraditions sätt att uttrycka Kristi närvaro i nattvardens bröd och vin, ”i, med och under”, skapar ett rum för förståelse.

Utskottet har fått kunskap om att ett biskopsbrev kommer att ges ut om nattvarden. Att biskopsmötet ger pastorala råd och möjliggör samtal är en god väg att gå för att hjälpa till att tränga djupare in i nattvardens mysterium.

Det är av stor vikt att olika synsätt kan rymmas inom Svenska kyrkan. Samtidigt ska Svenska kyrkan och dess sakramentsförvaltare ständigt förhålla sig till de skrifter som uttrycker kyrkans tro, bekännelse och lära samt visa respekt och vördnad för nattvardens mysterium i dess skilda uttryckssätt.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår gudstjänstutskottet kyrkomötet att avslå motion 2014:9.

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, *ordförande*

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Nanna Tranströmer, Lennart Åström, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Berth Löndahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Alve Svensson och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Roger Olsson, Gun Alingsjö Bäck, Lisa Tegby, Dag Sandahl, Per-Arne Waldenvik, Lena Jönsson, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Elise Nilsson.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.